

บทที่ ๔

ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยา

จากการศึกษาและจำแนกคำกริยาออกเป็น ๓ ประเภทใหญ่ ๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้น จะพบว่าคำกริยาแต่ละประเภทจะมีคำนามปรากฏร่วมด้วยแตกต่างกันไปทั้งจำนวนและลักษณะความสัมพันธ์ ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาทั้ง ๓ ประเภทนั้น จะพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยามีลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

๑. ผู้ทำ หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงอาการในลักษณะที่คำนามเป็นผู้ทำอาการ

ตัวอย่าง

แดง / หัวเราะ /

หัวเราะ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ ที่ทำอาการ หัวเราะ

การพิจารณาว่าคำนามใดเป็นผู้ทำหรือไม่ อาจสังเกตได้จากการที่ผู้ทำจะปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการเท่านั้น คำนามที่ปรากฏกับคำกริยาชนิดอื่น ๆ ไม่ถือว่าเป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบผู้ทำ

ตัวอย่าง

แดง / ยิ้ม /

ยิ้ม เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

ตัวอย่าง

แดง / สวย /

สวย เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

แดง ไม่ใช่ผู้ทำ

ผู้ทำอาจเป็นผู้ทำอาการโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้

ตัวอย่าง

แดง / รุ่ง /

รุ่ง เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ ซึ่งทำอาการ รุ่ง โดยความตั้งใจ

ตัวอย่าง

แดง / หกล้ม /

หกล้ม เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ ซึ่งทำอาการ หกล้ม โดยไม่ได้ตั้งใจ

ผู้ทำอาจเป็นสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้

ตัวอย่าง

นักระบำปลายเท้า / หมุน / ตามจังหวะดนตรี

หมุน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นักระบำปลายเท้า เป็น ผู้ทำ ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง

โลก / หมุน / รอบดวงอาทิตย์

หมุน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

โลก เป็น ผู้ทำ ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ผู้ทำ อาจจะหมายถึงผู้ทำอาการโดยไม่เกี่ยวข้องหรือไม่กระทบกระเทือนผู้อื่น

หรืออาจหมายถึงผู้ทำอาการโดยกระทบกระเทือนผู้อื่น ผู้ทำในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

ทำอาการโดยไม่กระทบกระเทือนผู้อื่น แต่ผู้ทำในตัวอย่างต่อไปนี้ทำอาการโดยกระทบกระเทือนผู้อื่น

ตัวอย่าง

แดง / ตี / น้อง

ตี เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่น

แดง เป็น ผู้ทำ ที่ทำอาการโดยกระทบกระเทือนผู้อื่น

น้อง เป็นคำนามที่หมายถึงผู้ถูกกระทบกระเทือน

ตัวอย่าง

แดง / นอน

นอน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ทำอยู่กับที่

แดง เป็น ผู้ทำ ที่ทำอาการอยู่กับที่

ตัวอย่าง

แดง / เดิน

เดิน เป็นคำกริยาแสดงอาการเคลื่อนที่

แดง เป็น ผู้ทำ ที่ทำอาการเคลื่อนที่

ผู้ทำ อาจจะหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ผู้ทำในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นรูปธรรม แต่ผู้ทำในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

สหภาพแรงงาน / กระตุ้น / รัฐบาล

กระตุ้น เป็นคำกริยาแสดงอาการ

สหภาพแรงงาน เป็น ผู้ทำ ที่หมายถึงคำนามที่เป็นนามธรรม

ผู้ทำมักจะปรากฏข้างหน้าคำกริยาแสดงอาการดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว แต่ในกรณีที่ผู้พูดต้องการจะ เน้นคำนามที่หมายถึงผู้ถูกกระทบกระเทือน หรือต้องการเน้นคำนามที่หมายถึงผลของกริยา คำนามที่ต้องการ เน้นดังกล่าวก็จะปรากฏอยู่ข้างหน้าคำกริยาแทนผู้ทำ ซึ่งจะเปลี่ยนตำแหน่งไปอยู่หลังคำกริยา และจะต้องมีคำ เชื่อมคำนามกับคำกริยาปรากฏอยู่ด้วย

ตัวอย่าง

เรื่องคอนโดมิเนียม / เขียน / โดย สีฟ้า

เขียน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

เรื่องคอนโดมิเนียม เป็นคำนามที่หมายถึงผลของคำกริยาซึ่งต้องการเน้น

สีฟ้า เป็น ผู้ทำ ซึ่งปรากฏหลังคำกริยา และมีคำ เชื่อม

โดย ปรากฏอยู่ด้วย

ในประโยคที่คำกริยาแสดงอาการมีคำว่า ถูก ปรากฏอยู่ด้วย ผู้ทำจะไม่ปรากฏหน้าคำกริยา แต่จะปรากฏอยู่ระหว่างคำว่า ถูก กับ คำกริยา และคำนามที่หมายถึงผู้ถูกกระทบกระเทือนจะปรากฏอยู่ต้นประโยคแทน

ตัวอย่าง

นิตถูกครู / ดี /

ดี เป็นคำกริยาแสดงอาการ

ครู เป็น ผู้ทำ ที่ปรากฏอยู่ระหว่างคำว่า ถูก กับคำกริยา

นิต เป็นคำนามที่หมายถึงผู้ถูกกระทบกระเทือน

๒. ผู้ทรงสภาพ หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงสภาพ

ในลักษณะที่คำนาม เป็นผู้ทรงสภาพ

ตัวอย่าง

บ้าน / เก่า /

เก่า เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

บ้าน เป็น ผู้ทรงสภาพ

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบผู้ทรงสภาพใช่หรือไม่ อาจสังเกต

ได้จากการที่ผู้ทรงสภาพจะปรากฏกับคำกริยาแสดงสภาพเท่านั้น คำนามที่ปรากฏกับคำกริยาชนิดอื่น ๆ

ไม่ถือว่าเป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบผู้ทรงสภาพ

ตัวอย่าง

แดง / ใจน้อย /

ใจน้อย เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

แดง เป็น ผู้ทรงสภาพ

แดง / น้อยใจ /

น้อยใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

แดง ไม่ใช่ ผู้ทรงสภาพ

อย่างไรก็ตาม คำกริยาแสดงสภาพบางคำอาจมีรูปพ้องกับคำกริยาแสดงอาการ

และมีความหมายเกี่ยวข้องกัน คือเป็นผลของกริยาแสดงอาการ ผู้ทรงสภาพที่ปรากฏกับคำกริยา

แสดงสภาพชนิดนี้จะทรงสภาพที่มีขึ้นหลังจากการเปลี่ยนแปลงโดยกริยาแสดงอาการ

ตัวอย่าง

น้อย / เปิด / ประตู

เปิด เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อย เป็น ผู้ทำ

ประตุ เป็น ผู้ถูก

ประตุ / เปิด /

เปิด เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

ประตุ เป็นผู้ทรงสภาพ ซึ่งสภาพเปิดนี้เปลี่ยนแปลงมาจากสภาพปิด

ผู้ทรงสภาพอาจ เป็นสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้

ตัวอย่าง

ยาย / แก่ / แล้ว

แก่ เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

ยาย เป็นผู้ทรงสภาพ ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง

เลื้อ / คำ / แล้ว

คำ เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

เลื้อ เป็น ผู้ทรงสภาพ ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ผู้ทรงสภาพอาจจะหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้

ผู้ทรงสภาพในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นรูปธรรม แต่ผู้ทรงสภาพในตัวอย่างต่อไปนี้

เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

ฐานะของเขา / มั่นคง /

มั่นคง เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

ฐานะของเขา เป็น ผู้ทรงสภาพ ที่เป็นนามธรรม

ผู้ทรงสภาพอาจหมายถึงผู้ทรงสภาพนั่นเองโดยลำพัง หรืออาจหมายถึง

ผู้ทรงสภาพที่ต้อง เปรียบเทียบกับสภาพของผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ผู้ทรงสภาพในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าว

มาแล้ว เป็นสภาพของผู้ทรงสภาพโดยลำพัง แต่ผู้ทรงสภาพในตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นสภาพที่เปรียบเทียบกับ

กับสภาพของผู้อื่น หรือสิ่งอื่น

ตัวอย่าง

ทีมฟุตบอลไทย / เสมอ / กับทีมฟุตบอลอิรัก

เสมอ เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

ทีมฟุตบอลไทย เป็น ผู้ทรงสภาพ ที่เปรียบเทียบกับสภาพของผู้อื่น

ทีมฟุตบอลอิรัก เป็นผู้ร่วมสภาพเดียวกัน

ผู้ทรงสภาพจะปรากฏหน้าคำกริยาแสดงสภาพเสมอ ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว

๓. ผู้ประสบ หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงความรู้สึก

ในลักษณะที่คำนาม เป็นผู้มีความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ตัวอย่าง

นึก / ตกใจ /

ตกใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

นึก เป็น ผู้ประสบ

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบผู้ประสบใช่หรือไม่ อาจสังเกต

ได้จากการที่ผู้ประสบจะปรากฏกับคำกริยาแสดงความรู้สึกเท่านั้น คำนามที่ปรากฏกับคำกริยาชนิด

อื่น ๆ ไม่ถือว่ามีความสัมพันธ์แบบผู้ประสบ

ตัวอย่าง

แดง / ประหม่า /

ประหม่า เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

แดง เป็น ผู้ประสบ

ตัวอย่าง

แดง / หัวเราะ /

หัวเราะ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง ไม่ใช่ ผู้ประสบ

ผู้ประสบอาจมีความรู้สึกที่เกี่ยวข้องเฉพาะกับตนเอง หรืออาจมีความรู้สึกที่

เกี่ยวข้องกับผู้อื่น

ตัวอย่าง

แดง / เหนื่อย /

เหนื่อย เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

แดง เป็น ผู้ประสบ ที่มีความรู้สึกที่เกี่ยวข้องเฉพาะกับตนเอง

ตัวอย่าง

แดง / คิดถึง / เพื่อน

คิดถึง เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

แดง เป็น ผู้ประสพ ที่มีความรู้สึกต่อผู้อื่น

เพื่อน เป็นคำนามที่หมายถึงจุดหมายและสาเหตุของความรู้สึก

ผู้ประสพจะเป็นสิ่งมีชีวิตเท่านั้น

ตัวอย่าง

น้อย / รัก / น้อง

รัก เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

น้อย เป็น ผู้ประสพ ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

น้อง เป็นคำนามที่หมายถึงจุดหมายและสาเหตุของความรู้สึก

*โຕ້ะ / รัก / น้อง

โຕ້ะ เป็นสิ่งไม่มีชีวิตจึง ไม่ใช่ ผู้ประสพ และปรากฏกับคำกริยาชนิดนี้ไม่ได้

ผู้ประสพ อาจจะหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ผู้ประสพ

ในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นรูปธรรม แต่ผู้ประสพในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

คณะกรรมการตรวจรับการก่อสร้าง / ยังข้องใจ /

ข้องใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

คณะกรรมการ เป็น ผู้ประสพ ที่เป็นนามธรรม

ผู้ประสพ จะปรากฏหน้าคำกริยาแสดงความรู้สึกเสมอตั้งตัวอย่างที่
กล่าวมาแล้ว

๔. ผู้ถูก หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงอาการในลักษณะ
ที่คำนาม เป็นผู้ถูกกระทบกระเทือน และอาจ เปลี่ยนแปลงสภาพหรืออาการ เพราะอาการของผู้ทำ

ตัวอย่าง

นิต / เหลา / ดินสอ

เหลา เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิต เป็น ผู้ทำ

ดินสอ เป็นผู้ถูกกระทบกระเทือนและเปลี่ยนแปลงสภาพไป

การพิจารณาว่าค่านามใดเป็นผู้ถูกใช้หรือไม่ อาจสังเกตได้จากการที่ ผู้ถูก
มักเปลี่ยนแปลงสภาพหรืออาการเพราะอาการของผู้ทำ สภาพหรืออาการที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นอาจ
แสดงโดยคำกริยาที่ตามมา และอาจมีคำว่า จน หรือ ให้ ปรากฏหน้าคำกริยาที่ตามมานั้นก็ได้

ตัวอย่าง

น้อง / เตะ / แก้อีล้ม

น้อง / เตะ / แก้อีจนล้ม

น้อง / เตะ / แก้อีให้ล้ม

เตะ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

แก้อี เป็น ผู้ถูก ซึ่งเปลี่ยนแปลงสภาพเป็น ล้ม

ผู้ถูก อาจหมายถึงอวัยวะที่ถูกกระทบกระเทือนโดยอาการของผู้ทำ ทำให้

มีสภาพเปลี่ยนแปลงไป

ตัวอย่าง

แดง / เจย / หน้า

เจย เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

หน้า เป็น ผู้ถูก ซึ่งเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ก้มอยู่เป็น เจย

ผู้ถูก อาจมีสภาพอยู่กับที่ หรือ เคลื่อนที่ หรือ เพียงแต่เคลื่อนไหวเมื่อถูกกระทบ

กระเทือนจากอาการของผู้ทำ

ตัวอย่าง

พ่อ / ซ่อม / แก้อี

ซ่อม เป็นคำกริยาแสดงอาการ

พ่อ เป็น ผู้ทำ

แก้อี เป็น ผู้ถูก ซึ่งอยู่กับที่

ตัวอย่าง

พ่อ / ลาก / แก้อี

ลาก เป็นคำกริยาแสดงอาการ

พ่อ เป็น ผู้ทำ

แก้อี เป็น ผู้ถูก ซึ่งเคลื่อนที่

ตัวอย่าง

พ่อ / โยก / เก้าอี้

โยก เป็นคำกริยาแสดงอาการ

พ่อ เป็น ผู้ทำ

เก้าอี้ เป็น ผู้ถูก ซึ่ง เคลื่อนไหว

ผู้ถูก อาจเปลี่ยนแปลงสภาพทางด้านอารมณ์ เพราะถูกกระทบกระเทือนจาก

อาการของผู้ทำ

ตัวอย่าง

แดง / ล้อ / เพื่อนจนโกรธ

ล้อ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

เพื่อน เป็น ผู้ถูก ซึ่งเปลี่ยนแปลงสภาพอารมณ์เป็น โกรธ

ผู้ถูก อาจเป็นผู้ถูกเปลี่ยนแปลงเจ้าของทั้งถาวร และชั่วคราว

ตัวอย่าง

แดง / ชาย / รถ

ชาย เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

รถ เป็น ผู้ถูก ซึ่งเปลี่ยนแปลงเจ้าของไปจากแดงอย่างถาวร

ตัวอย่าง

แดง / ให้อยู่ / รถ

ให้อยู่ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

รถ เป็น ผู้ถูก ซึ่งเปลี่ยนแปลงเจ้าของไปจากแดงชั่วคราว

ผู้ถูกอาจเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้

ตัวอย่าง

เขา / เตะ / เก้าอี้

เตะ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

เขา เป็น ผู้ทำ

เก้าอี้ เป็น ผู้ถูก ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ตัวอย่าง

แดง / ต้อย / น้อง

ต้อย เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

น้อง เป็น ผู้ถูก ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

ผู้ถูก อาจจะหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ ผู้ถูกใน

ตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นรูปธรรม แต่ผู้ถูกในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

คณะปฏิวัติ / ยุบ / สภาฯ

ยุบ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

คณะปฏิวัติ เป็น ผู้ทำ

สภาฯ เป็น ผู้ถูก ที่เป็นนามธรรม

โดยปกติคำนามที่หมายถึงผู้ถูกจะปรากฏหลังคำกริยาแสดงอาการดังตัวอย่าง

ที่กล่าวมาแล้ว แต่ก็อาจจะปรากฏหน้าคำกริยาแสดงอาการได้เมื่อคำกริยานั้นมีคำว่า ถูก อยู่ข้างหน้า

ในกรณีเช่นนี้ผู้ทำอาจไม่ปรากฏในประโยคก็ได้

ตัวอย่าง

นักเรียนถูกรุ / ตี /

นักเรียนถูก / ตี /

ตี เป็นคำกริยาแสดงอาการ

ครู เป็น ผู้ทำ

นักเรียน เป็น ผู้ถูก ที่ปรากฏหน้าคำกริยาซึ่งมีคำว่าถูกอยู่ข้างหน้า

๕. ผล หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงอาการ
ในลักษณะที่คำนามเป็นผลของอาการที่ผู้ทำกระทำ

ตัวอย่าง

ชาวบ้านกำลัง / จัก / ตอก

จัก เป็นคำกริยาแสดงอาการ

ชาวบ้าน เป็น ผู้ทำ

ตอก เป็น ผล

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบผลใช้หรือไม่ อาจสังเกตได้
จากการที่ผลจะเกิดขึ้นหรือมีขึ้นภายหลังการทำอาการ เรามักเติมคำว่า เป็น ข้างหน้าผลได้

ตัวอย่าง

ชาวบ้านกำลัง / ขุด / เป็นหลุม

ขุด เป็นคำกริยาแสดงอาการ

ชาวบ้าน เป็น ผู้ทำ

หลุม เป็น ผล

ผล อาจเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้

ตัวอย่าง

กล้วย / แตก / หน่อ

แตก เป็นคำกริยาแสดงอาการ

กล้วย เป็น ผู้ทำ

หน่อ เป็น ผล ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง

น้อย / ทอ / ผ้า

ทอ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อย เป็น ผู้ทำ

ผ้า เป็น ผล ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ผล อาจจะหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ ผลในตัวอย่าง
ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นรูปธรรม แต่ผลในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

แดง / ก่อ / คดี

ก่อก่อ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

คดี เป็น ผล ที่เป็นนามธรรม

ผล จะปรากฏหลังคำกริยาแสดงอาการ เสมอด้วยตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว

๖. จุดหมาย หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาในลักษณะที่คำนามเป็นจุดหมายของกริยานั้น จุดหมายจำเป็นจะต้องปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่น เป็นจุดหมาย และคำกริยาแสดงความรู้สึกที่รู้สึกต่อผู้อื่น

ตัวอย่าง

แดง / อ่อนนอน / พี่

อ่อนนอน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

พี่ เป็น จุดหมาย

ตัวอย่าง

แม่ / ห่วง / ลูก

ห่วง เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

แม่ เป็น ผู้ประสพ

ลูก เป็น จุดหมาย ของความรู้สึก

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบจุดหมายใช่หรือไม่ อาจสังเกต

ได้จากกรณีที่ จุดหมายมักมีคำเชื่อม แก่ หรือ ต่อ ปรากฏข้างหน้าได้

ตัวอย่าง

พี่ / เอื้อเฟื้อ / เพื่อน้อง ๆ

เอื้อเฟื้อ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

พี่ เป็น ผู้ทำ

น้อง ๆ เป็น จุดหมาย

ในกรณีที่คำกริยาในประโยคเป็นกริยาแสดงความรู้สึก มักไม่มีคำเชื่อมปรากฏหน้าจุดหมาย แต่ถ้าทำคำนั้นให้เป็นอาการนามเสียก่อน อาจมีคำเชื่อมหน้าจุดหมายได้

ตัวอย่าง

*แม่รัก ต่อลูก

แม่มีความรักต่อลูก

จุดหมาย อาจเป็นจุดหมายของความรู้สึกเพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้เป็นสาเหตุให้ผู้ประสบเกิดความรู้สึกนั้น

ตัวอย่าง

พ่อ / อยาก / ของหวาน

อยาก เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

พ่อ เป็น ผู้ประสบ

ของหวาน เป็น จุดหมาย แต่ไม่ได้เป็นสาเหตุให้ผู้ประสบเกิดความรู้สึก

จุดหมาย อาจเป็นทั้งจุดหมายของความรู้สึก และเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ประสบเกิดความรู้สึกในขณะเดียวกัน

ตัวอย่าง

หน้อย / ระแวง / เพื่อน

ระแวง เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

หน้อย เป็น ผู้ประสบ

เพื่อน เป็น จุดหมาย และเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ประสบเกิดความรู้สึกด้วย

นอกจากจุดหมายจะต้องปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่น เป็นจุดหมาย และคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นแล้ว จุดหมายยังอาจปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการที่เคลื่อนที่หรือคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่น

จุดหมายที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงอาการที่เคลื่อนที่ จะหมายถึงจุดหมายของการเคลื่อนที่ของผู้ทำ จุดหมายในกรณีนี้อาจมีคำ เชื่อมปรากฏข้างหน้าหรือไม่ก็ได้ คำ เชื่อมนั้นมักเป็นคำว่า สู่ หรือ ยัง

ตัวอย่าง

นิค / ไป / ตลาด

ไป เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิค เป็น ผู้ทำ

ตลาด เป็น จุดหมาย ของการเคลื่อนที่ของผู้ทำ

ตัวอย่าง

เรือ / จม / สู่ก้นทะเล

จม เป็นคำกริยาแสดงอาการ

เรือ เป็น ผู้ทำ

ก้นทะเล เป็น จุดหมาย ของการเคลื่อนที่ของผู้ทำที่มีคำ เชื่อมปรากฏ

จุดหมายที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่น จะหมายถึงจุดหมายของการเคลื่อนที่ของผู้ถูก จุดหมายในกรณีนี้อาจมีคำ เชื่อม แก่ หรือ ต่อ ปรากฏข้างหน้าหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง

น้อง / ขาย / รถเพื่อน

ขาย เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

รถ เป็น ผู้ถูก

เพื่อน เป็น จุดหมาย ของการเคลื่อนที่ของผู้ถูก

ตัวอย่าง

บุรุษไปรษณีย์ / ส่ง / จดหมายแก่แดง

ส่ง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่น

บุรุษไปรษณีย์ เป็น ผู้ทำ

จดหมาย เป็น ผู้ถูก

แดง เป็น จุดหมาย ของการเคลื่อนที่ของผู้ถูกที่มีคำ เชื่อมปรากฏ

ความรู้สึกนั้น

จุดหมายที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความรู้สึก จะหมายถึงจุดหมายของ

ตัวอย่าง

แม่ทัพ / พอใจ / สภาพความเป็นอยู่ของทหาร

พอใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

แม่ทัพ เป็น ผู้ประสบ

สภาพความเป็นอยู่ของทหาร เป็น จุดหมาย ของความรู้สึก

จุดหมาย อาจ เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้

ตัวอย่าง

เขา / คิน / หนังสือน้อง

คิน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

เขา เป็น ผู้ทำ

หนังสือ เป็น ผู้ถูก

น้อง เป็น จุดหมาย ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง

นิต / ไป / โรงเรียน

ไป เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิต เป็น ผู้ทำ

โรงเรียน เป็น จุดหมาย ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

จุดหมาย อาจจะหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ จุดหมาย

ในตัวอย่างข้างบนนี้เป็นรูปธรรม แต่จุดหมายในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

นิต / ชอบ / ความสบาย

ชอบ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

นิต เป็น ผู้ประสบ

ความสบาย เป็น จุดหมาย ที่เป็นนามธรรม

ในกรณีที่เป็นประโยคมีผู้ถูก หรือ ผล จุดหมายจะอยู่หลัง ผู้ถูก หรือ ผล

ถ้าไม่เช่นนั้น จุดหมายจะอยู่หลังคำกริยาโดยอาจมีคำ เชื่อมปรากฏข้างหน้าจุดหมายก็ได้

ตัวอย่าง

น้อง / กระซิบ / ความลับเพื่อน

น้อง / กระซิบ / ความลับแก่เพื่อน

กระซิบ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

ความลับ เป็น ผู้ถูก

เพื่อน เป็น จุดหมาย อยู่หลัง ผู้ถูก โดยอาจมีคำเชื่อมปรากฏข้างหน้าได้

ตัวอย่าง

นิค / ไป / โรงเรียน

นิค / ไป / ที่โรงเรียน

ไป เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิค เป็น ผู้ทำ

โรงเรียน เป็น จุดหมาย อยู่หลังคำกริยา โดยอาจมีคำเชื่อมปรากฏข้างหน้าได้

๗. สถานที่ หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาในลักษณะที่คำนาม เป็น สถานที่ของกริยานั้น สถานที่ที่จำเป็นจะต้องปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการและคำกริยาแสดงความรู้สึกบางคำ

ตัวอย่าง

นิค / เกา / คาง

เกา เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่น แต่ต้องปรากฏสถานที่

นิค เป็น ผู้ทำ

คาง เป็น สถานที่

ตัวอย่าง

นิคกำลัง / ปวด / ข้อเท้า

ปวด เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง

นิค เป็น ผู้ประสบ

ข้อเท้า เป็น สถานที่

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบสถานที่ใช่หรือไม่ อาจสังเกตได้จากกรณีที่สถานที่ที่มีกมีคำเชื่อม ที่ ปรากฏข้างหน้า

ตัวอย่าง

น้ำ / นอง / ที่พื้น

นong เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้ำ เป็น ผู้ทำ

พื้น เป็น สถานที่

คำเชื่อม ที่ นี้ อาจปรากฏหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง

นิด เกาคาง

นิด เกาที่คาง

นิดกำลังปวดข้อเท้า

นิดกำลังปวดที่ข้อเท้า

นอกจากสถานที่ที่จะต้องปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการและคำกริยาแสดงความรู้สึกบางคำแล้ว สถานที่ที่ยังอาจจะปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงอาการที่ทำอยู่กับทที่ และคำกริยาแสดงสภาพบางคำ

ตัวอย่าง

นิต / นั่ง / บนเก้าอี้

นั่ง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ทำอยู่กับทที่

นิต เป็น ผู้ทำ

เก้าอี้ เป็น สถานที่

ตัวอย่าง

กองขยะ / เกะกะ / ทางเดิน

เกะกะ เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

กองขยะ เป็น ผู้ทรงสภาพ

ทางเดิน เป็น สถานที่

สถานที่มักเป็นสิ่งไม่มีชีวิต หรือเป็นอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง

น็อง / เกาะ / ขอบหน้าต่าง

เกาะ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น็อง เป็น ผู้ทำ

ขอบหน้าต่าง เป็น สถานที่ ซึ่ง เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ตัวอย่าง

นิค / คัน / ตา

คัน เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

นิค เป็น ผู้ประสบ

ตา เป็น สถานที่ ที่เป็นอวัยวะ

สถานที่ อาจหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ สถานที่ในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นรูปธรรม แต่สถานที่ในตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

ความสงสัย / ค้าง / อยู่ในใจ

ค้าง เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

ความสงสัย เป็น ผู้ทรงสภาพ

ใจ เป็น สถานที่ และเป็นนามธรรม

สถานที่มักปรากฏหลังคำกริยา โดยอาจมีคำเชื่อมปรากฏข้างหน้าก็ได้ ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว แต่ในกรณีที่ต้องการจะเน้นสถานที่ สถานที่อาจปรากฏอยู่ต้นประโยคได้

ตัวอย่าง

ที่หน้าโรงเรียนรถ / ขน / เด็ก

ขน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

รถ เป็น ผู้ทำ

เด็ก เป็น ผู้ถูก

โรงเรียน เป็น สถานที่ ซึ่งปรากฏอยู่ต้นประโยค

๘. ผู้ร่วม หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาในลักษณะที่คำนาม เป็นผู้ร่วมทำอาการร่วมสภาพ หรือร่วมความรู้สึก ผู้ร่วมจำเป็นจะต้องปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่น และคำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน

ตัวอย่าง

หน้อย / แต่งงาน / กับเดช

แต่งงาน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

หน้อย เป็น ผู้ทำ

เดช เป็น ผู้ร่วม ที่ทำอาการเดียวกัน

ตัวอย่าง

แดง / คล้าย / พี่

คล้าย เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

แดง เป็น ผู้ทรงสภาพ

พี่ เป็น ผู้ร่วม ที่ทรงสภาพเดียวกัน

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบผู้ร่วมใช่หรือไม่ อาจสังเกต

ได้จากกรณีที่ผู้ร่วมมักมีคำเชื่อม กับ ปรากฏข้างหน้า ในบางกรณีคำเชื่อมนี้อาจปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ และคำนามที่เป็นผู้ร่วม มักสับตำแหน่งกับ ผู้ทำ หรือ ผู้ทรงสภาพ หรือ ผู้ประสม ได้

ตัวอย่าง

แดง / คล้ายพี่

แดง / คล้าย / กับพี่

พี่ / คล้าย / แแดง

นอกจากผู้ร่วมจะต้องปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่น และคำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกันแล้ว ผู้ร่วมยังอาจปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการแบบอื่น ๆ และคำกริยาแสดงความรู้สึกบางคำ

ตัวอย่าง

น้อง / เล่น / บาสเกตบอลกับเพื่อน

เล่น เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

บาสเกตบอล เป็น ผู้เสริม

เพื่อน เป็น ผู้ร่วม

ตัวอย่าง

แดง / โกรธ / กับน้อง

โกรธ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

แดง เป็น ผู้ประสม

น้อง เป็น ผู้ร่วม

ผู้ร่วม อาจ เป็นสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ ผู้ร่วมในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เป็นสิ่งมีชีวิต (ผู้ร่วมที่ปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการมักเป็นสิ่งมีชีวิต) แต่ผู้ร่วมในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ตัวอย่าง

ทางรถไฟสายนี้ / ขนาน / กับลำคลอง

ขนาน เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

ทางรถไฟสายนี้ เป็น ผู้ทรงสภาพ

ลำคลอง เป็น ผู้ร่วม ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ผู้ร่วมอาจหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ผู้ร่วมในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เป็นรูปธรรม แต่ผู้ร่วมในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

บรรยากาศภายใน / กลมกลืน / กับธรรมชาติภายนอก

กลมกลืน เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

บรรยากาศภายใน เป็น ผู้ทรงสภาพ

ธรรมชาติภายนอก เป็น ผู้ร่วม ที่เป็นนามธรรม

ผู้ร่วมจะปรากฏข้างหลังคำกริยา และมักมีคำเชื่อม กับ ปรากฏข้างหน้าด้วย

ตัวอย่าง

เขา / ชอบ / กับน้อย

ชอบ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

เขา เป็น ผู้ประสพ

น้อย เป็น ผู้ร่วม

๔. หน่วยวัด หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงสภาพในลักษณะเป็นหน่วยที่ใช้วัดสภาพที่กล่าวถึง หน่วยวัดจำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยาแสดงสภาพที่หมายถึง ราคา

ตัวอย่าง

แหวน / ราคา / ๒๐,๐๐๐ บาท

ราคา เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

แหวน เป็น ผู้ทรงสภาพ

๒๐,๐๐๐ บาท เป็น หน่วยวัด

การพิจารณาว่าคำนามใดมีความสัมพันธ์กับคำกริยาแบบหน่วยวัดใช้หรือไม่ อาจสังเกตได้จากโครงสร้างของหน่วยวัด ซึ่งจะประกอบด้วย คำบอกจำนวน^๑ และ คำลักษณะนาม^๒ หรือ คำที่เป็นมาตราวัดต่าง ๆ และในบางกรณีอาจมีคำขยายคำบอกจำนวน เช่น ประมวล สักราว เป็นต้น ปรากฏอยู่ด้วย

ตัวอย่าง

หนังสือ / ราคา / ๒๐๐ บาท

ราคา เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

หนังสือ เป็น ผู้ทรงสภาพ

๒๐๐ บาท เป็น หน่วยวัด ซึ่งประกอบด้วย คำบอกจำนวน กับ คำลักษณะนาม

ตัวอย่าง

เสื้อ / ราคา / ประมาณ ๓๐๐ บาท

ราคา เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

เสื้อ เป็น ผู้ทรงสภาพ

ประมาณ ๓๐๐ บาท เป็น หน่วยวัด ซึ่งประกอบด้วย คำขยายคำบอกจำนวน คำบอกจำนวน และคำลักษณะนาม

เมื่อหน่วยวัดปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพทั้งหลายจะเสริมความหมายเกี่ยวกับสภาพของผู้ทรงสภาพแง่ใดแง่หนึ่งต่อไปนี้

๑. บอกปริมาณ หน่วยวัดจะบอกปริมาณของผู้ทรงสภาพ

ตัวอย่าง

ห้องประชุมนี้ / จุ / ๓๐๐ คน

จุ เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

ห้องประชุมนี้ เป็น ผู้ทรงสภาพ

๓๐๐ คน เป็น หน่วยวัด บอกปริมาณ

^๑วิจิตรนั ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๒), หน้า ๕๔.

^๒เรื่องเดียวกัน หน้า

๒. บอกขนาด หน่วยวัดจะบอกความยาว ความกว้าง ความสูง ความหนา
พื้นที่ ของผู้ทรงสภาพ

ตัวอย่าง

หน้าผ้า / กว้าง / ๓๖ นิ้ว

กว้าง เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

หน้าผ้า เป็น ผู้ทรงสภาพ

๓๖ นิ้ว เป็น หน่วยวัด บอกขนาด

๓. บอกน้ำหนัก หน่วยวัดจะบอกน้ำหนักของผู้ทรงสภาพ

ตัวอย่าง

เพชรเม็ดนี้ / นหนัก / ๒.๖ กะรัต

หนัก เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

เพชรเม็ดนี้ เป็น ผู้ทรงสภาพ

๒.๖ กะรัต เป็น หน่วยวัด บอกน้ำหนัก

๔. บอกราคา หน่วยวัดจะบอกราคาของผู้ทรงสภาพ

ตัวอย่าง

สมุด / ราคา / ๑๐ บาท

ราคา เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

สมุด เป็น ผู้ทรงสภาพ

๑๐ บาท เป็น หน่วยวัด บอกราคา

๕. บอกอุณหภูมิ หน่วยวัดจะบอกอุณหภูมิของผู้ทรงสภาพ

ตัวอย่าง

เตาอบ / ร้อน / ๒๕๐ ฟาเรนไฮต์

ร้อน เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

เตาอบ เป็น ผู้ทรงสภาพ

๒๕๐ ฟาเรนไฮต์ เป็น หน่วยวัด บอกอุณหภูมิ

๖. บอกอายุ หน่วยวัดจะบอกอายุของผู้ทรงสภาพ

ตัวอย่าง

วัดนี้ / เก่า / ๒๐๐ ปี

เก่า เป็นคำกริยาแสดงสภาพ
 วัดนี้ เป็น ผู้ทรงสภาพ
 ๒๐๐ ปี เป็น หน่วยวัด บอกอายุ

เมื่อหน่วยวัดปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพ จะปรากฏหลังคำกริยาแสดงสภาพเสมอ ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว

๑๐. ผู้เสริม หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาในลักษณะที่คำนามเป็นผู้ช่วยเสริมความหมายของคำกริยาให้ครบถ้วน สมบูรณ์ ผู้เสริมจะปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการ คำกริยาแสดงสภาพ และคำกริยาแสดงความรู้สึกบางคำ

ตัวอย่าง

ชวานา / กรำ / ฝน

กรำ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

ชวานา เป็น ผู้ทำ

ฝน เป็น ผู้เสริม

ตัวอย่าง

แดง / ไร่ / ทรัพย์

ไร่ เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

แดง เป็น ผู้ทรงสภาพ

ทรัพย์ เป็น ผู้เสริม

ตัวอย่าง

นิต / เสียหาย / เงิน

เสียหาย เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

นิต เป็น ผู้ประสบ

เงิน เป็น ผู้เสริม

ในการพิจารณาว่าคำนามคำใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบผู้เสริมหรือไม่นั้น ไม่มีเครื่องช่วยในการสังเกตดังเช่นคำนามที่สัมพันธ์กับคำกริยาแบบอื่น แต่อย่างไรก็ตาม คำนามที่สัมพันธ์กับคำกริยาแบบผู้เสริม จะอยู่หลังคำกริยา คำนามที่อยู่หลังคำกริยาอาจสัมพันธ์กับคำกริยาได้ต่าง ๆ เช่น เป็น ผู้ถูก ผล จุดหมาย หรือ สถานที่ คำนามเหล่านี้ล้วนมีเครื่องช่วยในการพิจารณา ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าคำนามที่อยู่หลังคำกริยาไม่ใช่ ผู้ถูก ผล จุดหมาย หรือ สถานที่ คำนามนั้นจะสัมพันธ์กับคำกริยาแบบ ผู้เสริม

ตัวอย่าง

ก. ขาวนา / กรำ / ฝน

ข. *ขาวนา / กรำ / ฝนเปียก

ค. *ขาวนา / กรำ / เป็นฝน

ง. *ขาวนา / กรำ / ต่อฝน

จ. *ขาวนา / กรำ / ที่ฝน

ตัวอย่าง ข. แสดงว่า ฝน ไม่ใช่ ผู้ถูก

ตัวอย่าง ค. " " ผล

ตัวอย่าง ง. " " จุดหมาย

ตัวอย่าง จ. " " สถานที่

ฝน สัมพันธ์กับคำกริยาแบบช่วยเสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น จึงถือว่าเป็น

ผู้เสริม

ผู้เสริมอาจ เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้

ตัวอย่าง

แดง / เสียตาย / เด็ก

เสียตาย เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

แดง เป็น ผู้ประสบ

เด็ก เป็น ผู้เสริม ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง

ขาวนา / กรำ / ฝน

กรำ เป็นกริยาแสดงอาการ

ขาวนา เป็น ผู้ทำ

ฝน เป็น ผู้เสริม ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ผู้เสริม อาจหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้

ตัวอย่าง

น้อย / ถนัด / ขอด้วง

ถนัด เป็นคำกริยาแสดงสภาพ
 น้อย เป็น ผู้ทรงสภาพ
 ขอด้าง เป็น ผู้เสริม ที่เป็นรูปธรรม
 ตัวอย่าง

จอห์นไม / ชิน / อากาศ

ชิน เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก
 จอห์น เป็น ผู้ประสพ
 อากาศ เป็น ผู้เสริม ที่เป็นนามธรรม

นอกจากผู้เสริม จะต้องปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการ แสดงสภาพ และแสดง
 ความรู้สึกบางคำแล้ว ยังอาจปรากฏกับคำกริยา ๓ ชนิดนี้ คำอื่น ๆ ได้อีก

ตัวอย่าง

น้อย / เล่น / ฟุตบอล

เล่น เป็นคำกริยาแสดงอาการ
 น้อย เป็น ผู้ทำ
 ฟุตบอล เป็น ผู้เสริม

ตัวอย่าง

น้อย / เก่ง / วาดเขียน

เก่ง เป็นคำกริยาแสดงสภาพ
 น้อย เป็น ผู้ทรงสภาพ
 วาดเขียน เป็น ผู้เสริม

ตัวอย่าง

พ่อ / พอใจ / คำชม

พอใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก
 พ่อ เป็น ผู้ประสพ
 คำชม เป็น ผู้เสริม

ผู้เสริมจะปรากฏหลังคำกริยาชนิดต่าง ๆ เสมอ ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว

ในบางกรณีจะไม่มีคำเชื่อมปรากฏหน้าผู้เสริม

ตัวอย่าง

น้อย / เล่น / เปียนโน

เล่น เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อย เป็น ผู้ทรงสภาพ

เปียนโน เป็น ผู้เสริม ซึ่งปรากฏหลังคำกริยา

ในบางกรณีจะมีคำเชื่อมปรากฏหน้าผู้เสริมหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง

น้อย / ตรง / เวลา

น้อย / ตรง / ต่อเวลา

ตรง เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

น้อย เป็น ผู้ทรงสภาพ

เวลา เป็น ผู้เสริม ซึ่งอาจมีคำเชื่อม ต่อ ปรากฏข้างหน้าหรือไม่ก็ได้

ในบางกรณี ต้องมีคำเชื่อมปรากฏหน้าผู้เสริม คำเชื่อมที่ปรากฏหน้าผู้เสริม

มักได้แก่คำว่า กับ ต่อ หรือ ใน

ตัวอย่าง

น้อง / ตระหนัก / ในความคิด

ตระหนัก เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

น้อง เป็น ผู้ประสพ

ความคิด เป็น ผู้เสริม ซึ่งต้องมีคำเชื่อม ใน ปรากฏข้างหน้า

๑๑. เวลา หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาในลักษณะที่คำนาม

บอกเวลาของการทำอาการ, บอกเวลาที่สิ่งหนึ่งสิ่งใดทรงสภาพอย่างไรอยู่ หรือ บอกเวลาที่เกิดความรู้สึกอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้น

ตัวอย่าง เวลาที่ปรากฏกับคำกริยาแสดงอาการ

นิต / ตื่น / ตีสี่

ตื่น เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิค เป็น ผู้ทำ

ตีสี่ เป็น เวลา

ตัวอย่าง เวลาที่ปรากฏกับคำกริยาแสดงสภาพ

ผลไม้ / ชุก / ในฤดูฝน

ชุก เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

ผลไม้ เป็น ผู้ทรงสภาพ

ฤดูฝน เป็น เวลา

ตัวอย่าง เวลาที่ปรากฏกับคำกริยาแสดงความรู้สึก

น้อย / เจ็บ / หลัง เมื่อสองวันก่อน

เจ็บ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

น้อย เป็น ผู้ประสบ

หลัง เป็น สถานที่

สองวันก่อน เป็น เวลา

การพิจารณาว่าคำนามใดมีความสัมพันธ์กับคำกริยาแบบเวลาใช้หรือไม่ อาจสังเกต

ได้จากความหมายของคำ คือจะมีความหมายเกี่ยวกับเวลา เช่น นาฬิกา ชั่วโมง วัน เดือน ปี ฤดูกาลต่าง ๆ เป็นต้น และอาจมีคำเชื่อม เช่น ใน เมื่อ ตั้งแต่ จนกระทั่ง ถึง ระหว่าง ปรากฏข้างหน้าด้วย

เวลา จะปรากฏหลังคำกริยาโดยอาจมีคำเชื่อมปรากฏร่วมด้วยดังตัวอย่างที่กล่าวแล้ว แต่บางกรณีที่ต้องการเน้นเรื่องเวลา เวลา ก็สามารถจะปรากฏต้นประโยคได้

ตัวอย่าง

ตีสี่ นิค / ตื่น /

ตีสี่ เป็น เวลา ซึ่งอยู่ต้นประโยค

ตัวอย่าง

ในฤดูฝน ผลไม้ / ชุก /

ฤดูฝน เป็น เวลา ซึ่งอยู่ต้นประโยค

ตัวอย่าง

เมื่อสองวันก่อน นิค / เจ็บ / หลัง

สองวันก่อน เป็น เวลา ซึ่งอยู่ต้นประโยค

๑๒. สาเหตุ หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาในลักษณะที่คำนามเป็นสาเหตุให้ผู้ทำ ทำอาการนั้น ๆ หรือ ผู้ทรงสภาพ ทรงสภาพนั้น ๆ หรือ ผู้ประสบ เกิดความรู้สึกนั้น ๆ

ตัวอย่าง สาเหตุ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงอาการ

นิต / เรียน / หมอเพราะแม่

เรียน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิต เป็น ผู้ทำ

หมอ เป็น ผู้เสริม

แม่ เป็น สาเหตุ ของคำกริยาแสดงอาการ เรียน

ตัวอย่าง สาเหตุ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพ

นิต / อ้วน / เพราะขนมหวาน

อ้วน เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

นิต เป็น ผู้ทรงสภาพ

ขนมหวาน เป็น สาเหตุ ของคำกริยาแสดงสภาพ อ้วน

ตัวอย่าง สาเหตุ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความรู้สึก

น้อง / รังเรียน / เพราะครันจากท่อไอเสีย

รังเรียน เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก

น้อง เป็น ผู้ประสบ

ครันจากท่อไอเสีย เป็น สาเหตุ

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบสาเหตุใช้หรือไม่ อาจสังเกต

ได้จากการที่สาเหตุมีคำเชื่อม เพราะ ปรากฏข้างหน้า หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นคำนามที่อยู่หน้าคำกริยา

ใช้ หรือ ให้

ตัวอย่าง

แม่ใช้นิต / ใจ / บ้าน

ใจ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิต เป็น ผู้ทำ

บ้าน เป็น ผู้ถูก

ใช้ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แม่ เป็น ผู้ทำ และเป็น สาเหตุ

ตัวอย่าง

แม่ให้นิต / ไป / ตลาด

ไป เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิต เป็น ผู้ทำ

ตลาด เป็น จุดหมาย

ให้ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แม่ เป็น ผู้ทำ และเป็น สาเหตุ

สาเหตุ อาจเป็นสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้

ตัวอย่าง

น้อง / หกล้ม / เพราะแดง

หกล้ม เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

แดง เป็น สาเหตุ ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง

กระต๊าก / ปลิว / เพราะลม

ปลิว เป็นคำกริยาแสดงอาการ

กระต๊าก เป็น ผู้ทำ

ลม เป็น สาเหตุ ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

สาเหตุ อาจหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ สาเหตุในตัวอย่าง

ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เป็นรูปธรรม แต่สาเหตุในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

นิต / ขโมย / เงินเพราะความจน

ขโมย เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิต เป็น ผู้ทำ

เงิน เป็น ผู้ถูก

ความจน เป็น สาเหตุ ที่เป็นนามธรรม

สาเหตุ มักปรากฏหลังคำกริยาชนิดต่าง ๆ ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว

ในกรณีที่มีคำกริยา ใช้ หรือ ให้ ปรากฏข้างหน้า ผู้ทำ คำนามที่หมายถึง ผู้ใช้ หรือ ผู้ให้ นั้นจะเป็น สาเหตุ และจะปรากฏอยู่ต้นประโยค

ตัวอย่าง

พี่ใช้น้อง / หุง / ข้าว

หุง เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

ข้าว เป็น ผู้ถูก

ใช้ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

พี่ เป็น ผู้ทำ และเป็น สาเหตุ ซึ่งปรากฏต้นประโยค

๑๓. แหล่งเดิม หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงอาการใน ลักษณะที่คำนาม เป็นจุด เริ่มต้นของการ เคลื่อนที่ และสัมพันธ์กับคำกริยาแสดงสภาพในลักษณะที่คำนาม เป็นสภาพก่อนการ เปลี่ยนแปลง หรือเป็นที่มาของสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ตัวอย่าง แหล่งเดิมที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงอาการ

น้อง / ตก / จากระเบียง

ตก เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

ระเบียง เป็น แหล่งเดิม

ตัวอย่าง แหล่งเดิมที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพ

เขา / รู้ / เรื่องนี้จากเพื่อน

รู้ เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

เขา เป็น ผู้ทรงสภาพ

เรื่องนี้ เป็น ผู้เสริม

เพื่อน เป็น แหล่งเดิม

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบแหล่งเดิมใช้หรือไม่ อาจสังเกต ได้จากการที่แหล่งเดิม จะมีคำเชื่อม จาก ปรากฏข้างหน้า

ตัวอย่าง

พ่อ / กลับ / จากที่ทำงาน

กลับ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

พ่อ เป็น ผู้ทำ

ที่ทำงาน เป็น แหล่งเดิม

แหล่งเดิม อาจหมายถึงสถานที่ที่ผู้ใดหรือสิ่งใดดำรงอยู่ก่อนที่จะถูก เคลื่อนย้ายไป

ตัวอย่าง

น้อง / เชย / ผูกออกจากจาน

เชย เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

ผก เป็น ผู้ถูก

จาน เป็น แหล่งเดิม ของ ผู้ถูก

แหล่งเดิม อาจเป็นสิ่งมีชีวิต หรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ แหล่งเดิมในตัวอย่างต่าง ๆ

ที่กล่าวมาแล้วเป็นสิ่งไม่มีชีวิต แต่แหล่งเดิมในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง

น้อง / ขโมย / หนังสืจากพี่

ขโมย เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

หนังสือ เป็น ผู้ถูก

พี่ เป็น แหล่งเดิม ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

แหล่งเดิม อาจหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ แหล่งเดิมใน

ตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นรูปธรรม แต่แหล่งเดิมในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

เขา / ปลีกตัว / จากงานเลี้ยง

ปลีกตัว เป็นคำกริยาแสดงอาการ

เขา เป็น ผู้ทำ

งานเลี้ยง เป็น แหล่งเดิม ที่เป็นนามธรรม

แหล่ง เดิม จะปรากฏข้างหลังคำกริยาแสดงอาการและคำกริยาแสดงสภาพ
โดยอาจมีคำเชื่อม จาก ปรากฏร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง

นิด / ซื้อ / ผลไม้แม่ค้า

นิด / ซื้อ / ผลไม้จากแม่ค้า

ซื้อ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิด เป็น ผู้ทำ

ผลไม้ เป็น ผู้ถูก

แม่ค้า เป็น แหล่ง เดิม

ตัวอย่าง

เขา / เปลี่ยน / จากเด็กเป็นสาว

เปลี่ยน เป็นคำกริยาแสดงสภาพ

เขา เป็น ผู้ทรงสภาพ

เด็ก เป็น แหล่ง เดิม

๑๔. เครื่องมือ หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงอาการใน
ลักษณะที่คำนาม เป็นอุปกรณ์ หรือเป็นวัตถุที่ใช้ทำอาการ

ตัวอย่าง

พ่อ / เปิด / ประตูด้วยกุญแจ

เปิด เป็นคำกริยาแสดงอาการ

พ่อ เป็น ผู้ทำ

ประตู เป็น ผู้ถูก

กุญแจ เป็น เครื่องมือ ที่เป็นอุปกรณ์

ตัวอย่าง

นิด / ทำ / พรมเช็ดเท้าด้วยเศษผ้า

ท่า เป็นคำกริยาแสดงอาการ

นิต เป็น ผู้ทำ

พรมเซ็ดเท้า เป็น ผล

เศษผ้า เป็น เครื่องมือ ที่เป็นวัตถุติด

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบเครื่องมือใช้หรือไม่ อาจสังเกตได้จากกรณีที่ เครื่องมือ มักมีคำเชื่อม ด้วย ปรากฏข้างหน้า

ตัวอย่าง

น้อง / ตัก / ข้าวด้วยทัพพี

ตัก เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อง เป็น ผู้ทำ

ข้าว เป็น ผู้ถูก

ทัพพี เป็น เครื่องมือ

เครื่องมือ อาจเป็นสิ่งมีชีวิต หรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ เครื่องมือในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นสิ่งไม่มีชีวิต แต่เครื่องมือในตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง

มนุษย์ยุคโบราณ / บุษ / เทพเจ้าด้วยสัตว์เป็น ๆ

บุษ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

มนุษย์ยุคโบราณ เป็น ผู้ทำ

เทพเจ้า เป็น จุดหมาย

สัตว์เป็น ๆ เป็น เครื่องมือ ที่เป็นสิ่งมีชีวิต

เครื่องมือ อาจหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้

ตัวอย่าง

แม่ใช้ร่ม / บัง / แดด

บัง เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แม่ เป็น ผู้ทำ

แดด เป็น ผู้ถูก

ร่ม เป็น เครื่องมือ และเป็นรูปธรรม

ตัวอย่าง

เธอใช้ความสวย / ล้อลวง / บุรุษเพศ

ล้อลวง เป็นคำกริยาแสดงอาการ

เธอ เป็น ผู้ทำ

บุรุษเพศ เป็น ผู้ถูก

ความสวย เป็น เครื่องมือ และเป็นนามธรรม

เครื่องมือ อาจหมายถึงอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งที่ใช้ทำอาการก็ได้

ตัวอย่าง

น้อยกำลัง / กวัก / มือ

กวัก เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อย เป็น ผู้ทำ

มือ เป็น เครื่องมือ ที่หมายถึงอวัยวะที่ใช้ทำอาการ

เครื่องมือ อาจปรากฏอยู่ข้างหน้าหรือข้างหลังคำกริยาแสดงอาการก็ได้

กรณีที่ปรากฏข้างหน้าคำกริยา มักมีคำกริยา ใช้ ปรากฏร่วมด้วย ส่วนกรณีที่ปรากฏข้างหลังคำกริยา มักจะมีคำเชื่อม ด้วย โดย หรือ กับ ปรากฏร่วมด้วย

ตัวอย่าง

พ่อใช้กระทาษน้ำมัน / กรุ / ฝา

กรุ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

พ่อ เป็น ผู้ทำ

ฝา เป็น ผู้ถูก

กระทาษน้ำมัน เป็น เครื่องมือ ซึ่งปรากฏข้างหน้าคำกริยา

ตัวอย่าง

แดง / กัด / เลื้อด้วยเข็มกัด

กัด เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

เลื้อ เป็น ผู้ถูก

เข็มกัด เป็น เครื่องมือ ซึ่งปรากฏข้างหลังคำกริยา

เครื่องมือ ที่ใช้กับกริยาได้เฉพาะอย่าง มักไม่ปรากฏกับคำกริยานั้น เว้นแต่
จะมีลักษณะพิเศษ

ตัวอย่าง

* เหน่ง / เตะ / ฟุตบอลด้วยเท้า

เหน่ง / เตะ / ฟุตบอลด้วยเท้าซ้าย

เตะ เป็นคำกริยาแสดงอาการ ซึ่งใช้เท้าทำอาการได้เพียงอย่างเดียว

เหน่ง เป็น ผู้ทำ

ฟุตบอล เป็น ผู้ถูก

เท้าซ้าย เป็น เครื่องมือ ที่ระบุลงไปว่าเป็นเท้าข้างซ้าย

๑๕. ลักษณะ หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงอาการ
ในลักษณะที่คำนามบอกลักษณะของการทำอาการ

ตัวอย่าง

แดง / รีด / ผ้าด้วยความสบายใจ

รีด เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

ผ้า เป็น ผู้ถูก

ความสบายใจ เป็น ลักษณะ ของการทำอาการ

การพิจารณาว่าคำนามใดมีความสัมพันธ์กับคำกริยาแบบลักษณะใช้หรือไม่
อาจสังเกตได้จากการที่ ลักษณะ เป็นคำนามที่เป็นนามธรรมและมักมีคำเชื่อม ด้วย หรือ โดย
ปรากฏข้างหน้า

ตัวอย่าง

น้อย / เดิน / ด้วยความสำรวม

เดิน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

น้อย เป็น ผู้ทำ

ความสำรวม เป็น ลักษณะ

ลักษณะ เป็นสิ่งไม่มีชีวิต และเป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

น้อง / เรียน / หนังสือด้วยความตั้งใจ

เรียน เป็นคำกริยาแสดงอาการ
 นื่อง เป็น ผู้ทำ
 หนังสือ เป็น ผู้เสริม
 ความตั้งใจ เป็น ลักษณะ ที่ไม่มีชีวิตและเป็นนามธรรม
 ลักษณะ จะปรากฏข้างหลังคำกริยา และมักมีคำเชื่อม ด้วย หรือ โดย

ปรากฏอยู่ด้วย

ตัวอย่าง

จำเลย / ฆ่า / เจ้าทรัพย์โดยเจตนา

ฆ่า เป็นคำกริยาแสดงอาการ

จำเลย เป็น ผู้ทำ

เจ้าทรัพย์ เป็น ผู้ถูก

เจตนา เป็น ลักษณะ

๑๖. ผู้รับประโยชน์ หมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคำนามกับคำกริยาแสดงอาการ
 ในลักษณะที่คำนาม เป็นผู้รับประโยชน์จากการทำอาการของผู้ทำ

ตัวอย่าง

พ่อ / ทำงาน / เพื่อลูก

ทำงาน เป็นคำกริยาแสดงอาการ

พ่อ เป็น ผู้ทำ

ลูก เป็น ผู้รับประโยชน์ จากการ ทำงาน

การพิจารณาว่าคำนามใดสัมพันธ์กับคำกริยาแบบผู้รับประโยชน์ใช่หรือไม่

อาจสังเกตได้จากการที่ ผู้รับประโยชน์ มักมีคำเชื่อม เพื่อ สำหรับ ให้ ปรากฏข้างหน้า

ตัวอย่าง

ทหาร / รบ / เพื่อประเทศชาติ

รบ เป็นคำกริยาแสดงอาการ

ทหาร เป็น ผู้ทำ

ประเทศชาติ เป็น ผู้รับประโยชน์

ผู้รับประโยชน์ ยังอาจหมายถึงผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้หนึ่งผู้ใดในการ

ทำอาการ

ตัวอย่าง

แดงช่วยน้อง / ถอด / เลื้อ

ถอด เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

เลื้อ เป็น ผู้ถูก

น้อง เป็น ผู้รับประโยชน์ จากการ ถอด

ผู้รับประโยชน์ อาจเป็นสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ ผู้รับประโยชน์ในตัวอย่าง
ที่กล่าวมาแล้วเป็นสิ่งมีชีวิต แต่ผู้รับประโยชน์ในตัวอย่างต่อไปนี้เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ตัวอย่าง

แดง / ขยาย / โรงรถสำหรับรถคันใหม่

ขยาย เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำ

โรงรถ เป็น ผู้ถูก

รถคันใหม่ เป็น ผู้รับประโยชน์ จากการ ขยาย ที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ผู้รับประโยชน์ อาจหมายถึงคำนามที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้

ผู้รับประโยชน์ในตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นรูปธรรม แต่ผู้รับประโยชน์ในตัวอย่างต่อไปนี้
เป็นนามธรรม

ตัวอย่าง

คณะกรรมการ / หา / เงินเพื่อมูลนิธิ

หา เป็นคำกริยาแสดงอาการ

คณะกรรมการ เป็น ผู้ทำ

เงิน เป็น จุดหมาย

มูลนิธิ เป็น ผู้รับประโยชน์ จากการ หา ที่เป็นนามธรรม

ผู้รับประโยชน์มักจะปรากฏข้างหลังคำกริยาแสดงอาการดังตัวอย่างที่กล่าว
มาแล้ว แต่เมื่อผู้รับประโยชน์ หมายถึงผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือ จะปรากฏข้างหน้าคำกริยาแสดง
อาการ

ตัวอย่าง

แม่ช่วยลูก / ดัด / กระจกมเสื่อ

ติด	เป็นคำกริยาแสดงอาการ
แม่	เป็น ผู้ทำ
กระดุมเลื่อน	เป็น ผู้ถูก
ลูก	เป็น ผู้รับประโยชน์

ลักษณะความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาแบบต่าง ๆ ทั้ง ๑๖ แบบ นั้น ๑๐ แบบ จำเป็นจะต้องปรากฏในกรณีต่าง ๆ กัน คือ

- ก. ผู้ทำ ผู้ถูก และ ผล จะปรากฏถ้าคำกริยาเป็นคำกริยาแสดงอาการ
- ข. ผู้ทรงสภาพ จะปรากฏถ้าคำกริยาเป็นคำกริยาแสดงสภาพ
- ค. ผู้ประสบ จะปรากฏถ้าคำกริยาเป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก
- ง. จุดหมาย จะปรากฏถ้าคำกริยาเป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่น เป็น จุดหมาย หรือเป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกบางคำ
- จ. สถานที่ จะปรากฏถ้าคำกริยาเป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่น แต่ต้องปรากฏสถานที่ หรือเป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง
- ฉ. ผู้ร่วม จะปรากฏถ้าคำกริยาเป็นคำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่น หรือเป็นคำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน
- ช. หน่วยวัด จะปรากฏถ้าคำกริยาเป็นคำกริยาแสดงสภาพที่มีหน่วยวัด
- ซ. ผู้เสริม จะปรากฏถ้าคำกริยาเป็นคำกริยาแสดงอาการหรือคำกริยาแสดงสภาพที่มีผู้อื่นมาช่วย เสริมความหมายให้ชัดเจน หรือ คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น

ส่วนลักษณะความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาอีก ๖ แบบ ได้แก่ เวลา สาเหตุ แหล่งเดิม เครื่องมือ ลักษณะ และผู้รับประโยชน์ แม้ไม่ปรากฏ ประโยคก็ไม่ผิดไวยากรณ์ แต่ก็อาจปรากฏได้เพื่อขยายความหมายของประโยค

ลักษณะความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาจะปรากฏหรืออาจปรากฏ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ผู้ทำ	ผู้ทรงสภาพ	ผู้ประสบ	ชนิดของคำกริยา	ผู้ถูก	ผล	จุดหมาย	สถานที่	ผู้ร่วม	หน่วยวัด	ผู้เสริม	สาเหตุ	เวลา	แหล่งเดิม	เครื่องมือ	ลักษณะ	ผู้รับประโยชน์
o			คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่น และทำอยู่กับที่				x	x			x	x		x	x	x
o			คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่น และมีการเคลื่อนที่			x	x	x			x	x	x	x	x	x
o			คำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่น				x	o			x	x		x	x	x
o			คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่น แต่ต้องปรากฏสถานที่				o	x			x	x		x	x	
o			คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่น	o			x	x			x	x		x	x	x
o			คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่น โดยทำให้ผู้อื่นเคลื่อนที่	o		x		x			x	x	x	x	x	x
o			คำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่น		o		x	x			x	x		x	x	x
o			คำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นเป็นจุดหมาย			o	x				x	x		x	x	x
o			คำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นมาช่วย เสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น				x	x		o	x	x		x	x	x
	o		คำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะ หรือคุณสมบัติ				x	x			x	x				
	o		คำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน					o								
	o		คำกริยาแสดงสภาพที่มีผู้อื่นมาช่วย เสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น				x	x		o	x	x				
	o		คำกริยาแสดงสภาพที่มีหน่วยวัด				x		o			x				
		o	คำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น								x	x				
		o	คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง				o				x	x				
		o	คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น							o	x	x				
		o	คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่น			o										
		o	คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่น และผู้เป็นสาเหตุ			o					o					

เครื่องหมาย o แทนความสัมพันธ์ของคำนามแบบที่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยา

" x แทนความสัมพันธ์ของคำนามแบบที่ไม่จำเป็นต้องปรากฏกับคำกริยา